

Sygn. akt: X C 2096/17 upr.

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2018 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu X Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Katarzyna Malinowska

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Domańska

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2018 r. w Toruniu

sprawy z powództwa A. P.

przeciwko J. B.

o zapłatę

I. uchyla wyrok zaoczny z dnia 2 kwietnia 2015r., wydany w sprawie X C (...), w całości;

II. oddala powództwo;

III. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w T. na rzecz adwokata M. S. kwotę 600 zł (sześćset złotych) powiększoną o należny podatek VAT tytułem wynagrodzenia za udzielenie powodowi pomocy prawnej i uznaje te koszty za zapłacone;

IV. nie obciąża powoda kosztami procesu;

V. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

SSR Katarzyna Malinowska

X C 2096/18

UZASADNIENIE

Powód A. P. złożył pozew przeciwko J. B. o zapłatę kwoty 2760 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 28 listopada 2011 r. do dnia zapłaty i kosztami.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w sierpniu i lipcu 2011 r. powód otrzymał od pozwanego w sześciu pożyczkach kwotę 3000 zł. w dniu 28 listopada 2011 r. pożyczki te zostały spłacone. Zdaniem powoda w celu ścisłego powiązania go i jego żony z pozwanym udzielono mu bez sprawdzania zdolności kredytowej pożyczek czego efektem miało być zadłużenie go i przekonanie do sprzedaży mieszkania w wyniku czego stracili dorobek życia. Podstawą roszczenia miał być art. 58 § 2 kc .

Nadto powód wskazał, że co miesiąc musiał płacić 210 zł za przedłużenie pożyczki. Nadto zdaniem powoda ma zastosowanie przesłanka lichwy. Wzajemnie niewspółmierne świadczenie stron i wyzyskanie przymusowego położenia.

Otóż w momencie zawierania pożyczek sytuacja finansowa powoda była na tyle zła, że całość zadłużenia zmuszała go do zaciągania nowych pożyczek i zamykania nimi starych.

W dniu 2 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy w T. wydał wyrok zaoczny w sprawie zgodnie z żądaniem pozwu.

Od wyroku zaocznego sprzeciw wniósł pozwany, domagał się oddalenia powództwa w całości. Zaprzeczył twierdzeniom powoda i wskazał, że ten ich nie udowodnił ich w żadnym zakresie.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany J. B. w 2011 r. prowadził działalność gospodarczą m.in. w zakresie udzielania pożyczek. W jego imieniu działał A. K., któremu udzielono pełnomocnictwa. A. K. miał dowolność w zakresie udzielania pożyczek

Zeznania świadka S. K. k. 322v akt, pełnomocnictwo k. 155-156 akt

A. K. udzielił pozwanemu co najmniej 7 pożyczek w tym trzy w kwocie po 500 zł.

Dowód: kopie umów k. 366-367, umowa k. 368, dowody KP k. 77-78 akt.

W ramach umowy pomiędzy stronami J. B. doprowadził do sprzedaży mieszkania powoda i jego żony, a z kwoty uzyskanej ze sprzedaży tego mieszkania częściowo spłacił zobowiązania A. P., które wówczas przewyższały 40000 zł, w tym pobrał 5760 zł z tytułu spłaty 6 pożyczek wynikających z umów: nr (...) – spłata 980 zł, nr (...) – spłata 970 zł, nr (...) – spłata 960 zł, nr (...) – spłata 930 zł, nr (...) – spłata 1110 zł, nr (...) – spłata 810 zł.

Bezsporne, nadto pokwitowania KP str. 77-78 akt

Powód kontynuuje zaciąganie kolejnych zobowiązań, co w 2017 roku spowodowało umorzenie postępowania upadłościowego wszczętego z jego wniosku.

Dowód: postanowienia z dnia 4 lipca 2017 r. Sądu Rejonowego w T. sygn. V GUp(...)k. 243-246 i postanowienie Sądu Okręgowego w T. z dnia 7 listopada 2017 r. w sprawie VI Gz (...)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 388 § 1 i 2 kc jeżeli jedna ze stron, wyzyskując przymusowe położenie, niedołęstwo lub niedoświadczenie drugiej strony, w zamian za swoje świadczenie przyjmuje albo zastrzega dla siebie lub dla osoby trzeciej świadczenie, którego wartość w chwili zawarcia umowy przewyższa w rażąco stopniu wartość jej własnego świadczenia, druga strona może żądać zmniejszenia swego świadczenia lub zwiększenia należnego jej świadczenia, a w wypadku gdy jedno i drugie byłoby nadmiernie utrudnione, może ona żądać unieważnienia umowy. Uprawnienia powyższe wygasają z upływem lat dwóch od dnia zawarcia umowy.

Już z treści zacytowanego przepisu prawnego wynika, iż prawo powoda do żądania unieważnienia umowy na powołanej podstawie prawnej wygasło w 2013 r.

Zgodnie z art. 304 kk kto, wyzyskując przymusowe położenie innej osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, zawiera z nią umowę, nakładając na nią obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Powód powoływał się na okoliczność popełnienia tego przestępstwa przez pozwanego, jednak nie wykazał, aby został on za nie skazany ani też nie zaoferował dowodów, na podstawie których Sąd mógłby dokonać ustalenia tego faktu.

Już w samym pozwie powód wskazuje, że w chwili rozpoczęcia współpracy z pozwanym był znacznie zadłużony, a jego sposobem na bieżące radzenie sobie z tym problemem było zaciąganie kolejnych pożyczek. W chwili zaspokojenia

roszczeń J. B. jego mieszkanie było sprzedane a kwota, którą uzyskał z tej transakcji posłużyła m.in. na spłatę zobowiązań z umów pożyczki.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdził twierdzeń powoda, iż pozwany udzielił mu specjalnie pożyczek po to, aby sprzedać jego mieszkanie. W szczególności mieć na względzie należy okoliczność, że w chwili rozpoczęcia współpracy pomiędzy stronami A. P. był już znacznie zadłużony a dalsze pożyczki zaciągał po to, aby spłacać nimi wcześniejsze zobowiązania. Nie sposób więc uznać, iż pozwany celowo zadłużał powoda skoro jego długi przekraczały wówczas 40.000 zł.

Nadto w toku sprawy ustalono, iż A. P. zaciągał kolejne zobowiązania nawet w czasie, gdy prowadzone było z jego udziałem postępowanie upadłościowe.

W niniejszym postępowaniu zaferowano Sądowi wyłącznie dowody KP świadczące o tym, jakie kwoty powód zapłacił pozwanemu w ramach 6 umów pożyczek. Nie przedstawiono jednak samych umów. Powód był reprezentowany przez pełnomocnika profesjonalnego a ten nie zadbał o to, aby dokumenty te wprowadzić do postępowania dowodowego. Sąd uzyskał jedynie umowę pożyczki nr (...) na ostatniej rozprawie. Nie sposób ustalić, iż umowy były nieważne skoro nie wykazano jaka była ich treść – jaką kwotę pożyczzył pozwany, na jakich warunkach i kiedy.

Świadek A. K. oraz powód twierdzili, iż każda pożyczka opiewała na 500 zł. Sąd nie dał im w pełni wiary. Powód twierdził, że pożyczek było 6 i każda na kwotę 500 zł. Jednak na rozprawie w dniu 13 sierpnia 2018 r. powód przedłożył kopie umów, z których wynika, że poza sześcioma pożyczkami, których spłatę wykazał powód zawarto jeszcze co najmniej dwie: (...) i (...) (k. 366 i 367 akt). Świadek A. K. zeznał, iż udzielił 4 czy 5 pożyczek w 2013 – 2014 r. w kwocie po 500 zł każda, jednak nie potrafił podać jakie były koszty tych pożyczek i w jaki sposób strony modyfikowały stosunek zobowiązaniowy. Odległość czasowa i brak konkretnych danych, co do pożyczonych kwot, umówionych warunków spłaty uniemożliwiły ustalenie warunków umów nr (...) ich ewentualną nieważność.

Art. 58 § 1 i 2 kc stanowi, że czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Jedyne co Sąd mógł uczynić to przeanalizować treść umowy z dnia 8 października 2011 r.

Na mocy tej umowy powód pożyczzył od pozwanego 500 zł na 30 dni. Zobowiązał się do zapłaty pozwanemu – poza zwrotem umówionej kwoty - 25 zł prowizji, 25 zł kosztów przygotowawczych, 100 zł opłaty za obsługę pożyczki w domu, 25 zł kosztów ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki, 10 zł opłaty za weksel, 8,33 zł odsetek umownych za korzystanie z kapitału i innych opłat w wysokości 56,67 zł – łącznie 241,67 zł.

W dniu 28 listopada 2011 r. została na poczet pożyczki wpłacona kwota 970 zł a więc 228,33 zł więcej niż wskazywałaby na to umowa.

Jednak wobec skąpego materiału dowodowego nie sposób było ustalić na co w ostatecznym rozliczeniu umówiły się strony, a nie można wykluczyć iż stosunek zobowiązaniowy został zmodyfikowany.

Sąd uznał więc, iż powód nie wykazał zasadności roszczenia - zaferowane przez strony dowody nie pozwoliły na ustalenie, iż umowy łączące powoda z pozwanym były nieważne.

Na marginesie wskazać należy, iż Sąd zapoznał się z zeznaniami świadków w procesie karnym prowadzonym przez Sąd Rejonowy w T. pod sygn. II K (...) przeciwko J. B., jednak kopie protokołów z tamtej sprawy mogły być wyłącznie dowodem na to, jakich dokonano czynności procesowych. Nie mogły być podstawą do ustalania faktów, o których zeznawali tam świadkowie.

Mając powyższe na względzie Sąd na podstawie art. 347 kpc uchylił wyrok zaoczny z dnia 2 kwietnia 2015 r. w całości, i oddalił powództwo.

W pkt IV Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 102 kpc, który stanowi, iż w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sąd wziął pod uwagę trudną sytuację osobistą i finansową powoda, który nie posiada żadnego majątku i jest bardzo zadłużony.

SSR Katarzyna Malinowska